

Ella

Életem első emléke egy fényképről köszön vissza rám. Máskülönben talán nem is tudnám felidézni, de akárhányszor előkerül egy-egy régi családi album, és megpillantom a régi, sárgás színű fotót, azonnal elárasztanak az érzések. A pillanatfelvételen két aprócska ember látható: az egyikük bőre szemet bántóan fehér, mint a tejföl, a másikuké csokibarna. A hajszínük világosszőke és koromfekete. Nem akarok túlságosan szentimentális lenni, s hazudni sem szeretnék: a Szókével való kapcsolat nem a világ legjobb barátsága, mégis különleges. Ha a szigorúan vett határvonalakat nézzük, Szőke nem utcabeli haverom, de a földrajz néha jó nagy hülyeség. A Pál utcai fiúk mintájára nálunk is kialakultak különböző klikkek, igaz, háborúra soha nem került sor. Mi voltunk a Mikszáth Kálmán-osok, Szőke pedig Fábri utcai gyerekként látta meg a napvilágot. A geng azonnal befogadta, eszünkbe sem jutott, hogy Szőke nem egy közülünk.

Az utca vagányai időről időre új játékokat találtak ki. Meggyőződésem, hogy ezek a megpróbáltatások sokban hozzájárultak a fejlődésemhez. Szókével a banda kialakulása előtt is kerestük egymás társaságát, ennek oka a felmenőinkben keresendő: az idősebb testvéreink között már kialakult egyfajta kötődés, a családi háttérünk is azonos volt, sikeres szülőkkel, családi vállalkozással. Az anyuka által a gyerekekre erőltetett baráti kapcsolatok a legritkább esetben sülnek el jól. Én például édesanyám egyik avonos partnerét száműztem mindörökre a családi házunkból, amikor vendégszobába lerázottként a legvadabb pokémonozás közben a semmiből egyszer csak előtört belőlem a következő mondat: „Tamás, én többé nem akarok a barátod lenni!” Majd ezután a következő: „Menj haza!” Tamás értetlenül szaladt ki az anyjához, de én hajthatatlan maradtam.

Szökével a fénykép elkészültekor épp bújócskáztunk a házunk előtti fenyőfák között. Az a fajta gyermeki ártatlanság látható az arcunkon, ami végig velünk marad, de az életünk során valahogyan a háttérbe szorul. Mindketten mosolygunk, Szökének a fogai is kivillannak, nekem a lehajtott fejemben csak a sötét hajam, a vastag szemöldököm és a kaján vigyor látható. A vigyor akkor még ártatlan volt, mára inkább cinikus. Mentségemre szóljon, hogy csak nyomós okkal használom és elképesztően sikeres. Szökén kék póló van, amihez szintén kék színű rövidnadrág társult, és az egyik kezét a háta mögé téve rejteget valamit, amit nem akart megmutatni a kamerának. Rajtam egy sokszínű, vízszintes irányban csíkozott póló lóg, láthatóan a bátyámtól örököltém, nem az én méretem.

Szöke okos gyerek, bár a születési évszámunk között kétévnyi különbség van, nincs meg a 24 hónapnyi távolság a javamra. Az már egészen korán nyilvánvalóvá vált, hogy a fizikai adottságok terén ez az előny számomra semmit sem jelent majd, sőt, a kép készületekor Szöke már magasabb is. Az utcában – bár hivatalosan két különbözőből származunk – eleinte mi ketten játszottunk. Szöke, amióta az eszét tudja, óvodába járó volt, én viszont csak az utolsó, kötelezően előírt évben csatlakoztam a népes táborhoz, mert édesanyám az a jó, régi fajta háziasszony volt – főzött, mosott, takarított, közben pedig észre sem vette, hogy felnevelt három sikeres embert. Szöke és én így tehát egy esztendőben léptünk be az óvoda piros rácsos kapuján, de míg fehér bőrű barátom a legfiatalabbaknál, én a legidősebbeknél kötöttem ki. Mindez meglehetősen nagy traumát okozott, mert a családomon kívül egyetlen embert engedtem közel magamhoz, akit ezentúl csak a nagyszünetben láthattam. Szöke gyorsan beilleszkedett a kortársai közé, nekem viszont már egy összekovácsolódott társaságban kellett volna megtalálnom a helyemet, ami egy magamfajta, introvertált kisfiúnak nehezen ment. A csoportban természetesen akadtak ismerős arcok, ilyen volt a Galambász, a Fülel vagy éppen a Malacorrú. Egyetlen alkalommal sem kezdeményeztem beszélgetést, vagy közös játékot velük, de az óvó néni melléjük ültetett, s így lehetőséget adott arra, hogy együtt duzzogjunk a rombusz leírhatatlan, lerajzolhatatlan formáján, amiért még fekete pontot is kaptunk.

Az óvodai kirekesztettségem okozta csöndet egy Ella nevű lány törte meg, aki a játszósarokban a hógylétem felől érdeklődött. Az ő dolgát sem könnyítettem meg, mert a már fentebb felsorolt három fiú mellett ő volt a negyedik emberpalánta, akire felkaptam a fejem. Tet-

szetős, hosszú, barna hajú, szép ajkú lány volt, akiért az egész bagázs lelkendezett. Amikor Ella először megszólított, épp egy babát tartott a kezében, és páratlan bizalommal felém fordulva a kezembe nyomta az élettelen figurát. Megkérdeztem, miért szereti, ez-e a kedvenc játéka, lassacskán számomra is szokatlan összetett mondatokban kommunikáltunk egymással, mígnem felismerve önmagam sanyarú sorsát, miszerint éppen négy fal között vagyok, anyukámtól távol, hangos bömbölésben törtem ki. Ella próbált vigasztalni, de a sírás addig nem maradt abba, amíg az óvó néni az idő leteltével anyukám kezébe nem adott. A felnőttek motyogtak valamit, amit sem nem értettem, sem nem hallottam, de azzal a nappal végérvényesen megváltozott bennem valami. Ráeszméltem: beszélgetnem kell az emberekkel.

A következő hét elején már vártam, hogy újdonsült pajtásaimmal együtt szaladjunk az óvó néni szoknyája mellé, hogy segítsünk neki behozni a nehéz táskáját, hogy közösen osszuk szét a zöld almát, néha-néha elcsenve pár falatot magunknak. Galambással olyannyira megtaláltuk a közös hangot, hogy csakhamar az ovin kívül is egymás társaságát kerestük, s mint kiderült, ő is utcabeli gyerek volt, igaz, Szőkével ellentétben ő távolabb lakott tőlünk. Szőkével időközönként még játszottunk, de a fenyőfák árnyékában eltöltött idő jelentősen lecsökkent. Az új barátaim Galambász, Fülel és Malacorrú lettek, akikkel megtanultam, hogyan kell (nagyjából) egyenes és (nagyjából) görbe vonalat rajzolni, mik azok a számok, és milyen fontosak lesznek az iskolában, ahol a nagyon szigorú tanító nénik vagy bácsik nem lesznek hozzám kedvesek.

A kezdeti sírógörcsök lassan-lassan elmúltak, Ellával egyre gyakrabban elegyedtem beszélgetésbe, a fiúk pedig folyton kinevettek, amikor egy úton sétáltunk hazafelé. Eleinte semmiféle hátsó szándék nem vezérelte e tettet: két irányból is beléphettem a Mikszáth Kálmánba, s ha Ella társaságában lehettem, miért ne kísértem volna el legalább egy darabig. Az ötödik, hatodik hazasétálásnál figyeltem fel arra, hogy elpirulok, amikor a szokásosnál is közelebb kerülünk egymáshoz. Otthon a közeli és távoli rokonok az arcom meghúzgálása mellett állandóan, de tényleg állandóan a szimpátiámról kérdeztetek, s gyanítottam, így kellett volna bemutatnom Ellát. Szimpátiaként. Furcsa szó volt, azt sem tudtam, mit jelent, de éreztem, hogy a kislány, akivel nap mint nap találkozom az oviban, nem olyan, mint a többiek. Ella tetszett nekem. Akárcsak az összes többi fiúnak a csoportban. Csakhogy nem az összes többi fiú, hanem én kísértem el

őt mindenhova, én ültem a hintán mellette, velem osztotta meg a szendvicsét, amit válogatós gyerek lévén mindig eldugtam valahol az udvarban. A tetszés ugyanakkor furcsa dolog volt, mert egyre többet éreztem késztetést arra, hogy piszkáljam a haját, esetenként jó erősen meghúzzam a barna zuhatagot, a mutatóujjammal oldalba böktém, ami kezdetben neki is vicces volt, később már inkább mérgesen nézett rám miatta. Mindenesetre folytattam a csínytevéseket, hátulról kipöcköltem a lábát, amitől ő megbotlott, a fiúk jót nevettek rajta.

Ella egyre többször ment haza egyedül. A nap végén olyan gyorsan felöltözött és elviharzott, hogy mire én a lábamra vettem a tépőzáras patikámat, már sehol sem láttam. Maradt Galambász, aki jó pajtás volt ugyan, de mégsem egy Ella. Nem igazán értettem, miért kerül. A nagycsoportban egy-két hónap elteltével új hierarchia alakult ki a fiúk között, ahol az ész vajmi keveset számított. A ranglétra csúcsán a legerősebb, már-már komoly férfi, Malacorrú állt, aki kedvére parancsolgatott nekünk. Én csak azért nem kerültem a sor legvégére, mert az azért gyorsan nyilvánvalóvá vált, hogy okos vagyok, alkalomadtán kibújok a kötelességek alól, és minden kalandba belevágok. Malacorrú tavasszal új játékot talált ki a fűvel borított udvar területén: fogjuk meg, és húzzuk le a lányok szoknyáját, majd szaladjunk el. A lányok megmagyarázhatatlan oknál fogva szerették az incselkedést. Ők – a lányok – agyafúrtan vágta vissza, amikor nem figyeltünk: egy labda a fejbe, filctollas firka a kezünkre, vagy a WC-ben elrejtőzve megalázó kuncogás pisilés közben. Ügyeltünk arra, hogy ne folyton Ella legyen a középpontban a fogócskázás során, de a legtöbbször mégis őt zargattuk.

Egyik alkalommal az óvó nénik a jó időre való tekintettel megengedték, hogy a nagyszünet tovább tartson, mi pedig minden egyes pillanatát élveztük. Ekkor is Ella köré csoportosultak a fiúk, közel tízen kergettük őt, de a kislány fürgesége mindannyiunkon kifogott. A fehér arca teljesen kipirult, nehezen vette a levegőt, Malacorrú viszont ragaszkodott ahhoz, hogy húzzuk le a szoknyáját. Egészen eddig félvállról vettem a feladatot, nem sprinteltem a többiekkel, csak amolyan kocogós tempóban jobbról balra fordultam, de meghallva a kijelölt vezetőnk parancsát, vérszemet kaptam. Ella fáradt volt, s én az udvar közepén található kőasztal közelében elkaptam a blúzát, ami nagyon megnyúlt, lelassítva ezzel a futást és a játékot. A barna hajú lánynak nem volt más lehetősége – felpattant az asztal tetejére, és onnan nézett le ránk. Főleg rám. Mérges volt. A homlokán, a két

szeme között két függőleges csík jelent meg, az orcája vörösen izzott. Most már elég volt, kiáltotta Ella, miközben hátraemelte jobb lábát, majd hirtelen előrelendítette egyenesen az orrom hegyéig. Egy pillanatig földbe gyökerezett a lábam, aztán bömbölni kezdtem. Iszonyatos fájdalom tört rám, az orromból ömlött a vér az arcomra, a számba, akaratlanul is a fejemhez emelve a kezemet pedig a pólóm és a nadrágom is vörös lett. Az ügyeletes pedagógusok későn eszméltek fel a beszélgetésükből, a nagy ijedségben a takarítónő kapott fel és cipelt a konyhába. A rívásom minden hangot elcsöndesített, a háttérből csak Ella sóhajait tudtam kivenni: „Nem akartam, nem akartam, sajnálom, ne haragudj!”

Ellát ezután az általános iskola negyedik osztályáig minden egyes nap én kísértem haza.